

Vårvete

Anders Ericsson, Hushållnings-sällskapet, HS Konsult

***Triso och Vinjett är huvudalternativen för konventionell vårveteodling i Mellansverige, med Quarna som en intressant högproteinsort för kontraktsodling.**

*** Marknaden är liten och nya sorter har svårt att hitta sina nischer.**

Åtta sortförsök med vårvete genomfördes under säsongen 2009 i det Mellansvenska området, omfattande totalt tio sorter. Sådden skedde som förra året från mitten av april till 2:a veckan i maj. Trots en ganska torr försommar så utvecklades alla försöken bra och efter en nederbördsrik juli så blev skördarna i hela området högre än normalt. Skörden började i slutet av augusti i Västsverige och det sista försöket var skördat den 25:e september i Dalarna. Skördeförhållandena var i stort sett bra, med måttliga vattenhalter i de flesta försöken och samtliga försök ingår i sammanställningen.

Det är sedan tidigare konstaterat att det finns vårvetesorter som klart överträffar Vinjett och Triso när det gäller avkastning.

Zircon och Granary gav båda en klart högre skörd än mätaren Vinjett under 2009 medan Triso, Diskett, Kungsjet, Stilett och Taifun låg i nivå med den samma. Quarna och Brisant hade båda en lägre skördenivå än mätaren detta år. (Tabell 1)

I tabell 2 redovisas sorternas flerårsmedelstal samt områdesvisa resultat för de senaste tre åren. Som synes är Triso den högst avkastande marknadssorten även om skillnaden till Vinjett minskat något jämfört med förra året. Quarna avkastar cirka 10 % lägre än mätaren och är mest intressant för kontraktsodling och i odlingar där det kan vara svårt att nå upp till fastställda proteinhaltsmål.

I den relativt lilla vårvetemarknaden är det svårt att få in nya sorter. Den nya sort som kommit längst är Kungsjet men det är osäkert om sorten kommer att marknadsföras då avkastningen inte innebär något större steg framåt. De högvastande sorterna från kontinenten har i allmänhet en något sen mognad och kvalitetsegenskaperna är oftast ganska svaga.

Tabell 1. Vårvete. Avkastning 2009. Område D-G. Obehandlat och behandlat. Mätare: Vinjett

Sort	Obehandlat	Behandlat	Medel
SW Vinjett kg/ha	6 700	7 370	7 040
Rel. tal	100	100	100
SW Granary	105	107	106
SW Zircon	106	104	105
SSd Triso	103	103	103
Diskett (SW 45456)	100	98	99
SW Kungsjet	98	97	97
SSd Taifun	94	99	97
Stilett (SW 43392)	95	98	97
SSD Brisant	90	92	91
SSd Quarna	90	87	89

Blockbehandlingen med Comet och Proline gav i år i medeltal cirka 10% skördeökning med en variation från 1 till 27%! I

medeltal reagerade Taifun mest på behandlingen följt av marknadssorterna. Se figur 1. Övriga sortegenskaper redovisas i tabell 3.

Tabell 2. Vårvete. Avkastning årsvis samt i medeltal 2005-2009 i olika områden. Mätare Vinjett

Sort	D-området				E-området			
	2007	2008	2009	Medel 2005-2009	2007	2008	2009	Medel 2005-2009
Vinjett kg/ha	7 480	9 600*	8 250*	7 860	6 180	3 730	6 470	5 640
Rel-tal	100	100	100	100	100	100	100	100
Kungsjet	103*	93*	93*	97	99	104	99	101
Quarna	93*	85*	81*	87	96	83	89	91
Taifun		102*	96*	100		97	99	103
Triso	106*	92*	98*	99	101*	108	97	101
Zircon		105*	94*	103		116	103	109

* Endast ett försök.

Tabell 2. forts. Vårvete. Avkastning årsvis samt i medeltal 2005-2009 i olika områden. Mätare Vinjett

Sort	F-området				G-området	
	2007	2008	2009	Medel 2005-2009	Medel 2005-2009	
Vinjett kg/ha	6 890	5 990	7 310	6 750	5 190	
Rel-tal	100	100	100	100	100	
Kungsjet	96	102	98	99		
Quarna	88	77	90	88	86	
Taifun		91	95	96		
Triso	101	100	105	104	101	
Zircon		110	110	111		

* Endast ett försök.

Sortbeskrivning

VINJETT (SW) mognar medeltidigt och är ganska stråstyv. Avkastningen är hög, proteinhalten medelhög och falltalet något lågt.

QUARNA (SSd) är en kortvuxen och mycket stråstyv, högproteinsort. Mognaden är relativt tidig, falltalet bra och avkastningen måttlig.

TRISO (SSd) är en tysk, medelsen och stråstyv sort med hög avkastning. Proteinhalten är medelhög och falltalet är något lågt.

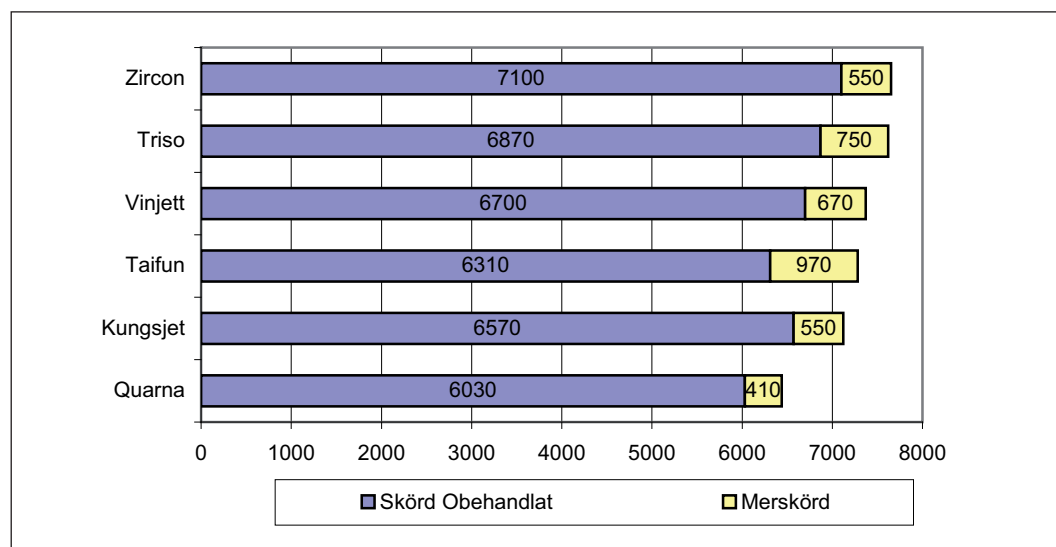
Övriga sorter

KUNGSJET (SW) är en medellång sort med god stråstyrka. Kvalitetssegenskaperna är i nivå med mätaren liksom avkastningen.

TAIFUN (SSd) är en tysk, kortvuxen sort med hög avkastning. Stråstyrkan är måttlig, kärn kvaliteten god och mognaden i nivå med mätaren.

BRISANT (SSd) har provats ett år.

DISKETT, GRANARY, STILETT och **ZIRCON (SW)** har provats 1-4 år.

Figur 1. Behandlingseffekt Vårvete. 8 försök i område D-G 2009.

Tabell 3. Vårvete. Bestånds- och kvalitetsegenskaper. Femårsmedeltal 2005-2009 för område D-G

Sort	Stråstyrka %	Strålängd cm	Mognad dagar	Vattenhalt vid skörd %	Liter-vikt g	Tusen-kornvikt g	Falltal* sek	Protein-halt %
Vinjett	82	84	115	20,0	784	40,6	256	12,9
Kungsjet	94	83	118	20,1	794	40,1	297	13,0
Quarna	95	78	114	19,7	791	41,1	317	15,2
Taifun	81	75	116	20,8	807	46,3	344	13,6
Triso	84	86	117	21,3	802	42,5	277	13,1
Zircon	98	79	122	21,5	791	46,2	167	12,6

* Hela landet.